

Immikkut sammisaq

Peqqissaanikkut nutarterineq

- iluarsaaqqinneq ataatsimoorutissavarput

Temannumner

Sundhedsreformen

- sammen fornyer vi sundhedsvæsenet

3 Anguniakkat pingaarnerit	4 De vigtigste mål
5 Sulisut apeqquteqarput	7 Medarbejderne stiller spørgsmål
9 Peqqissaanermik nutarterinermi
nammaqatigiittariaqarpugut	10 Sammen fornyer vi sundhedsvæsenet
15 Sulisussanik ujarlertuarpugut	16 Jeg håber, at rekruttering
af personale bliver lettere
18 Pissanganarpoq annilaanganarlunili	18 Spændende, men også
angstfremkaldende

Allanngorneq pisariusoq

Assasakka peqqinnisaqarfimmi sulisut

Peqqinnisaqarfiup nutarterneqarnera peqqinnisaqarfeqalermalli nutarterinerit annersaraat, taamaattumik ilissi ulluinnarni peqqinnisaqarfimmi sulisuususi tamanna pisariisorujussuartut misigisimassagussiuk tupigisariaqanngilaq. Peqqinnisaqarfiup nutarterneqarnera suliffiup nalunngeqisassi aaqjissugaanerata annertooujussuarmik allanngorneranik kinguneqarumaartoq qularutissaanngilaq.

Erseqqissarusuppara Peqqinnisaqarfiup nutarterneqarnera politikikkut pilersaarutaamat. Ilisimassavarsi nutarterineq Naalakkersuisunit tamakkiisumik tapersorsorneqarmat. Nutarterinerup nalitsigisaanik isornartorsiuerujumaartunut ilissi akisussaatinneqarsinnaanngilasi – uagununa politikerit akisussaasugut! Erseqqiluarporlumi ilissi tassaagassi nutarterinerimut toqqammavippiaasut. Nutarterinermi ilissi soqutiginnillusi peqataanngikkussi piviusunngortinneqarsinnaanngilaq. Tassunga atatilluq peqqinnisaqarfimmi suliarujussuarsi pingaaruteqarluinnartoq pillugu ilissi tamarluinnassi immikkuutaarlusi nersualaarusuppassi.

Naalakkersuisut WHO-p peqqinnerup suuneranik nassuiaataanut, tassaasoroq ”nappaateqarneq sanngiilliornerlu piinnarnagit timikkut, eqqarsartaatsikkut inooqatigiinnikkullu toqqissisimaneq” isumaqataapput. Taamaattumik Peqqinnisaqarnermik nutarterinerimi pineqartoq tassaavoq peqqinnisaqarnerup sammisarpiiaanik nukittorsaaneq tassuunalu innuttaasunut peqqinnissamut tunngatillugu sapinngisamik qaninnerpaamik sullisisinnisaq qularnaarumallugu. Siunissami massakkornit annertunerusumik inuit peqqisut peqqissuinnarnissaat napparsimavimmullu unitsinneqarsimaganni peqqinnisaqarfimmut immikkut sammisaqarnissamut pia-reersimasumiinissaat salliuutissavarpur. Pingaartumillu meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu pisariaqarfiatigut sapinngisamik siu-sissukkut iliuuseqartarnissaq salliuutissavarputtaaq.

Uanga upperilluinnarpara Peqqinnisaqarnerup nutarterneqarnera nutarterinerusoq kalaallit peqqinnisaqarnerannut siunissamilu ullutsinnut naleqquttumik innuttaasunik sullisinnaanut pisariaqarluinnartoq. Allanngornissaq tikilluaqqorusuppara ilissilu qanimit suleqatigalusi nutarterinerup piviusunngortinnissaanut qilanaarpunga!

Inussiarnersumik inuulluaqqusllunga
Med venlig hilsen

Agathe Fountain
Peqqissutsimut Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Sundhed

Den vanskelige forandring

Kære medarbejdere i sundhedsvæsenet

Sundhedsreformen er den største reform i sundhedsvæsenets historie, og det er helt naturligt, hvis I, der til dagligt arbejder i sundhedsvæsenet, føler, at det er en stor udfordring. Der er ingen tvivl om, at Sundhedsreformen vil medføre forandringer i den organisation, som I kender så godt.

Jeg vil gerne understrege, at Sundhedsreformen er et politisk projekt. I skal vide, at Naalakkersuisut fuldt og helt bakker op om reformen. Det er ikke jer, der skal stå til ansvar i forhold til den kritik, der måtte komme i forbindelse med reformen – det skal vi politikere! Samtidig er det indlysende, at det er jer, der udgør selve fundamentet for reformen. Reformen kan simpelthen ikke gennemføres uden jeres positive medvirken. I den forbindelse vil jeg gerne rose jer for det store og vigtige arbejde, I hver især udfører i sundhedsvæsenet.

Naalakkersuisut tilslutter sig WHO's definition af sundhed som en tilstand af ”komplet fysisk, psykisk og socialt velbefindende og ikke bare fravær af sygdom og svagelighed”. Derfor handler Sundhedsreformen om at styrke den primære sundhedstjeneste, som har til formål at sikre helhedsorienterede sundhedsydelse så tæt på borgerens eget hjem som muligt. I fremtiden skal vi satse endnu mere på at holde folk raske og forebygge sygdomsudvikling og indlæggelse i det specialiserede sundhedsvæsen. Vi skal også have endnu større fokus på den tidlige indsats og sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende tilbud til især børn og unge.

Jeg er af den klare overbevisning, at Sundhedsreformen er en helt nødvendig reform og en forudsætning for, at det grønlandske sundhedsvæsen også i fremtiden kan levere en tidssvarende service til borgerne. Jeg hilser forandringen velkommen, og jeg glæder mig til at gennemføre reformen i tæt samarbejde med jer!

Puillasoq No. 11 – 2010

Peqqinnisaqarfimmit Nutaarsiasat
Sundhedsvæsenets Nyhedsbrev

Naqiterisitsisoq / Udgiver

Peqqissutsimut Pitsaaliuinnermullu Aqutsisoqarfik &
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik / Styrelsen for
Sundhed og Forebyggelse & Departementet for Sundhed

Aaqjissuisut / Redaktion

Nukaraq Eugenius – nukaraq@greenet.gl
Ea Cecilie Aidt – eaca@nanoq.gl
Kent Kleinschmidt – ken@peqqik.gl

Mirian Rønne – mirr@nanoq.gl
Frank Senderovitz – frse@peqqik.gl
Janne Stenstrop – jast@peqqik.gl

Ilanngussisoq / Bidrag fra: Aminnguaq Petrusen

Nutserisut / Oversættelse: Bjørn Rosing & Nukaraq Eugenius

Saqqaaata assitaa / Forsidefoto: Anda Hansen

Ilusilerisuisut / Opsætning: Nuisi grafik

Naqiterivik / Tryk: Naqitat A/S

*Oqaatigerusutaqaruit, ilanngusserusukkuit, uparuuarusukkuit
nersualaarerusukkuilluunniit, aaqjissuisoqarfiup tusarfigerusoqaatit*

*Redaktionen hører gerne fra dig, hvis du har kommentarer, ris/ros eller
indlæg til næste udgave af Puillasoq.*

Anguniakkat pingaarnerit

Peqqissaanikkut sulinerup pingaarnersaata salliuinneqarnissaa

Peqqissaanikkut sullissinerup peqqinnissaqarfimmi sammisaa tassaavoq najukkani assigiinngitsuni tamaani najugalinnut pinaveersaartitsinikkut passussinikkullu sullissineq. Regionini aqutsisoqalerneratigut allaffissornikkut sulineq ataatsimut eqiterneqarpoq ikinnerusunik sulisoqarluni, taamaattumillu nukit amerlanerusut peqqinnisamat tunngasunik sammisaqarsinnaalerlutik.

Peqqinnissaqarfiup sullissinerinut illoqarfinni nunaqarfinnilu assigiinnerusumik periarfissaqarnermik pilersitsineq

Peqqinnissaqarfiup sullissinerinut periarfissat illoqarinni nunaqarfinnilu assigiinnginnerat inoqarfiit imminnut unga-sippallaarnerannik aammalu, assersuutigalugu inoqarfipassuit nakorsanut toqqaannartumik atassuteqarsinnaannginnerannik pissuteqarpoq. Peqqissaanikkut nutarterinikkut assigiinngissut taanna ilaatigut telemedicin atorlugu millinarineqarpoq, imaappoq innuttaasut najukkaminni nakorsamik saaffigisassaqaangitsut periarfissillugit telemedicin aqutugalugu nakorsiarsinnaanngorlugit.

Suliffeqarfinnik annertunerusunik pilersitsineq tamatumuuna suliamut tunngatillugu ilisimasaqarluarnerup atorluanerpaanissaa siunertaralugu

Peqqissaanikkut sullissineq nukittorsarneqassaaq suliffinik annertunerusunik pilersitsinikkut peqqissaanermik suliaqartut ilisimasaannik atuilluarnissaaq imminullu suliamut tunngatillugu suleqatigiittullu pakkersoqatigiinnerunissaq pilersineqarsinnaalluni.

Sulisut assigiinngitsunik suliallit pikkorissartinneri sigit ilitersuunnerisigullu suliamut tunngatillugu pisinnaasaqarluarnerulernermik angusineq

Peqqinnissaqarfimmi pitsanngorsaanerit nutarterinerillu ilin-niartitaaneq, pikkorissartitsineq ilinniaqqittarnerlu aqutiga-lugit anguniarneqassaaq. Assersuutigineqarsinnaavoq peqqissaanermik nutarterinerup eqqunneqareerneratigut ilinniakkanut assigiinngitsunut tunngatillugu modelit suliamik sammisalinnik suliaassanik allanik nutaanik tigusinissamut pisinnaasaqarnerulersitsisut pilersinneqarsinnaamma-ta. Peqatigitillugulu peqqissaanermik suliallit sullissivinni minnerusuniittut ataavartumik immikkut ilisimasalinniit regionalsygehusemiittunit siunnersorneqartassapput.

Aalajangersumik sammisaqarfiit tamarmik annertuneru-sumik akimmisaannginnerusumillu periarfissaqalissapput
Pikkorissunik paasisimasaqarluartunillu sulisoqarnissaq anguniarlugu assersuutigalugu sundhedscenterini

Anda Hansen

sullissivinnilu minnerusuni vikaritut sulisut qanoq sivirusitigisumik atorfeqartarnissaat piumasarineqarsinnaavoq. Tamatumuuna sulisut kipisaqattaannginnerusumik sulisalnissaat anguneqarsinnaavoq aammalu innuttaasut nakorsamik nappaatiminnik tamtumanilu tunuliaqutaasunik ilisimasalimmik saaffissaqalissallutik.

Innuttaasunik tamanik passussinerup tungaatigut annertunerusumik pitsaannerusumillu napparsimasut isumannaatsuunissaat anguneqarsinnaavoq

Anguniagaq taanna suliamut tunngatillugu periaasissanik tamanut atuuttunik suliaqarinnikkut anguneqassaaq. Peqqinnissamik suliallit pisariitsumik sukkasuumillu peruis-sanut peqqissaanermullu tunngatillugu periarfissanut allanut isersinnaanngortinneqassapput.

Peqqinnissaqarfimmi nukittuumik aqutsineq ataqatigiissumillu peqqinnissaqarfimmi ineriartortitsineq pilersinneqassaaq

Peqqinnissaqarfimmi aqutsisut peqqinnissamat tunnga-tillugu suliamut allaffissornikkullu peqqinnissaqarfimmi ingerlatsinermut, pilersaarusiormut ineriartortitsinermul-lu akisussaapput. Peqqinnissaqarfimmi pisortat najukkami aammalu nuna tamakkerlugu aqutsisoqarfimmiit taperser-sorneqassapput.

De vigtigste mål

Sætte fokus på kerneydelsen i den primære sundhedstjeneste

Den primære sundhedsbetjening dækker den del af sundhedsvæsenet, som er placeret lokalt, og som udfører forebyggelse, behandling og pleje af borgerne i lokalsamfundet. Med dannelsen af regionsledelser samles det administrative arbejde på færre personer, hvilket frigør flere kræfter til det sundhedsfaglige arbejde.

Skabe mere lige adgang til sundhedsvæsenets ydelser i byer og bygder

Ulighed i adgangen til sundhedsvæsenets ydelser i byer og bygder skyldes både de store afstande mellem bostederne, og at mange af bostederne ikke har direkte adgang til eksempelvis læger. Sundhedsreformen skal medvirke til at mindske denne ulighed blandt andet gennem brug af telemedicin, der betyder at borgere, der ikke har adgang til en læge lokalt, har mulighed for at konsultere lægen via det telemedicinske udstyr.

Danne større enheder, hvor faglig ekspertise udnyttes optimalt

Sundhedsbetjeningen styrkes ved dannelse af større enheder, hvor sundhedspersonalet kan dele viden og støtte hinanden både fagligt og kollegialt.

Opnå øget faglighed igennem opkvalificering og supervision blandt alle faggrupper

Forbedringer og fornyelse i sundhedsvæsenet skal blandt andet opnås gennem uddannelse, kurser og omskoling.

Der skal eksempelvis skabes nye moduler på diverse uddannelser, der ruster faggrupperne til at varetage nye opgaver efter Sundhedsreformens indførelse. Samtidig vil sundhedspersonalet på de mindre behandlingssteder løbende modtage rådgivning fra den faglige ekspertise, som samles på regionssygehuset og fra Dronning Ingrid's Hospital.

Opnå større kontinuitet blandt alle faggrupper

For at opnå en stabil skare af dygtige og kvalificerede medarbejdere kan der eksempelvis stilles krav til minimumslængden af ansættelse af vikarer på sundhedscentre og mindre behandlingssteder. Dermed opnås en større kontinuitet blandt personalet, og borgerne får adgang til en læge, der kender deres sygdomshistorie og baggrund.

Opnå øget og ensartet kvalitet og patientsikkerhed i behandlingen af alle borgere

Denne målsætning skal opnås gennem udarbejdelsen af fælles faglige retningslinjer. Der skal skabes en nem og hurtig adgang for sundhedspersonalet til retningslinjerne og andet relevant sundhedsfagligt materiale

Skabe stærk regional ledelse og sammenhængende udvikling i sundhedsvæsenet

Den regionale ledelse er sundhedsfagligt og administrativt ansvarlig for drift, planlægning og udvikling i regionen. Regionsledelserne støttes af et lokalt og et landsdækkende ledelsesforum.

Anda Hansen

Sulisut apeqquteqarput

Aasianni Peqqinnissaqarfimmi sulisut Peqqissaanikkut Nutarterineq pillugu Departementschef Ann Birkekær Kjeldsen-imut arlalinnik apeqquteqarput

Sulisunik (suli amerlanerusunik) ikililereqqittoqassava? Taamaappallu sulisut sorliit ikilileriffigineqassappat?

Peqqissaanikkut Nutarterineri ikililerinissaq aallaavigineqanngilaq. Nutarterinissamili nunap ilaani aningaasat atu-gassanngortitaasut periarfissaqartitsinerat atorlugu pitsa-nerpaamik peqqinnissakkut sullissinissaq siunertarineqarpoq. Imaappoq nunap ilaani napparsimavinnut / sundhedscenteri-nut passussivinnullu allanut peqqinnissaqarfimmut atasunut tunngatillugu siumut aningaasartuutissatut pilersaarutit pigineqartut tunngavigineqartussaapput.

Imaassinnaavoq sundhedscenteriniit / illoqarfinni napparsimavinniit inuinit qimagarneqartuniit nutserfiusunullu inuttusiarortunut aningaasanik nuussineqartariaqalersoq. Taamaalluni aningaasaliissutit napparsimasunik malinnin-nissaat qularnaarneqassaaq. Taamaappammi peqqinnissa-mut tunngatillugu peqqinnissaqarfinniit neqeroorutit equnga-lissanngillat aammalu peqqinnissaqarfiiit aningaasartuutissa-rititaasut iluanni pilersaarusiornaassallutik.

Nammarsimaviit / sundhedscenterit amerlasuut nassak-korpiaq akissarsiarititassanut sulisut pisariaqartinneqartut amerlassusiat naleqqussartariaqartoq misigisimavaat. Naleq-qussarnermi pisariaqarpoq aningaasartuutissanik annertoor-suarmik qaangiisoomnissaq pinngitsoorumallugu, soorlu taa-ma akissarsiasatigut taama pisoqartarsimasoq 2008-mi, 2009-mi aammalu 2010-mi tamanna ingerlaqqippoq. Nunap ilaani amerlasuuni aningaasaliissutit 2009-mi sinernerqartar-simapput, naak tamakkunani annertunerusumik ingerlatsiso-qarsimanagera uppersaatissaqanngikkaluatoq.

Sulisut nikerartinneqarumaarpat? Qanorlu tamanna pissava?

Peqqissaanikkut Nutarterineri siunertarineqarpoq sulisut peqqinnissaqarfimmi ataasiakkaani peqqinnissaqarfiup napparsimaviani sundhedscenterimiluunniit sulisussatut atorfi-nitsinneqartassasut. Peqqinnissaqarfimmi pisortaasut suliap qanoq aqqissuunneqarnissaanik pilersaarusiortussaapput.

Taamaattumik sulisut peqqinnissaqarfiup napparsimavi-ani imaluunniit sundhedscenterimi piffissami sivikinnerusumi siviunerusumiluunniit suliassanik isumaginnequllugit piu-maffigineqarsinnaapput. Amerlasuut tamanna soqtiginartu-tut isigaat, ilaalli taamaannerata ilaqutarinnermut, illugisamut il.il. tunngatillugu qanoq kinguneqarumaarnera naatsorsoru-minaassasoq isumaqarlutik. Sulisitsisorli pikkorikkuni soo-runami tamakkua tamaasa suliassat pilersaarusiortneranni naatsorsuutigereertussaavai.

Sulisoqatigiit ilaat ullumernit suliassaqarnerujussuan-ngerumaarpat? Taamaappat taava sulisoqatigiit sorliit?

Peqqinnissaqarnermi sapaatip akunneranut nal.ak. 40 suli-soqartarpoq. Ullumikkut sulisorpassuit qaangiuttoorneqar-

tarput imaluunniit sillimasuutinneqartarlutik. Taamaattumik imaaliinnarluni sulisut siviunerusumik sulisalersinneqarsin-naanngillat.

Peqqissaanikkut Nutarterineri siunertarineqarpoq pingaartumik sulisut immikkut ilinniagaqartuunerusut, asser-suutigalugu juumuut, farmakonomit, bioanalytikerit sund-hedsplejerskillu peqqinnissaqarfimmi sulisunik ilinniagakinerusunik siunnersuinikkut, ilitersuinikkut ilinniartitsinikkullu nutaanik suliassinneqarumaartut.

Siunertaavoq peqqinnissaqarfiup innuttaasunut neqe-roorutaasa assigiinnerulernissaata qularnaarneqarnissaa.

Peqqinnissaqarfimmi amerlanerusunik atorfinittisinissamut akissaqartoqarpa? Assersuutigalugu nakornanik/speciallægenik, sygeplejerskinik portørinillu?

Peqqissaanikkut Nutarterineri peqqinnissaqarfiiit amerlane-rusunik aningaasaliiffigineqarnissaat siunertarineqanngilaq. Suliassarli unaavoq peqqinnissaqarfimmut aningaasaliissutit iluanni atorluanerpaaniarnissaaq. Tamanna ilaatigut makkua aqquutigalugit anguneqassaaq:

1. Pisortat allaffissornerullu inunntut ikinnerusunut eqikkarlugu tunniunneqarneratigut
2. Pigaartuusartut/lag-it ikilineqarnissaannut periarfissanik misissuinikkut
3. Suliassanik, peqqissaanikkut suliassarpiasariaqanngitsu-nik, assersuutigalugu eqqiaanermik, allanut suliassiinikkut.
4. Peqqinnissaqarfimmi aningaasaliissutit tulluernerusumik agguanneqarnissaannik qularnaarinikkut.

Tamanna sunniuteqaqatigiinnissamik periarfissiissaaq. Inger-latat nutaat pilersinneqarsinnaanerat imaluunniit ingerlataa-reersut annertusineqarsinnaanerat periarfissinneqassaaq. Iliuserineqartulli nutaat tamarmik Naalakkersuisullu tulleris-saarinerat malissavaat.

Peqqinnissaqarfimmi napparsimaviumi nakorsat tas-saanerussapput almen medicin-imik immikkut ilisimasallit. Taamaattumik nakorsat assigiinngitsunik immikkut ilisima-saqartuunissaat, soorlu siutinut-qinngamut- toqqusaanut nakorsanik, pædiaterinik, psykiaterinik il.il. peqqinnissaqar-fimmi atorfinittisiortornissaq siunertaanngilaq. Immikkut ittu-mik passussineq Dronning Ingrid-ip Napparsimavianiit peq-qinnissaqarfimmutartartussaavoq, taamalu immikkut ilisima-sallit peqqinnissaqarfimmut angalanerulersoqarneratigut na-korsamik immikkut ilisimasalimmik utaqqisarnerup sivikinne-rulernissaa qularnaarneqassaaq.

Sulissutigineqarportaaq nakorsat immikkut ilisimasallit telemedicin aqquutigalugu nakorsiarfigineqarsinnaalernissaat. Periarfissaq taanna ullumikkut pigineqareerpoq Danmarkimi amermet nakorsanik aammalu Distriktspsykiatrimut tunnga-tillugu suleqateqartoqarsinnaammat.

Anda Hansen

Sooruna peqqinnissaqarfiit annerulernerisigut sulisussarsinissap ajornannginnerujussuanngornissaa taama qularineqanngitsigisoq? Tamanna uppersaatissaqartinneqarpa?

Illoqarfinnut minnerusunut nunaqarfinnullu inuttassarsiuinik- kut annertuumik ajornartorsiuteqarpugut. Takusinnaavarput napparsimavinnut annerusunut inuttassarsiorneq ajornan- nginnerusoq. Tamanna sulisut amerlanerunerannik taamalu ajornartorneqalersillugu suleqatinik amerlanerusunik toq- qammaveqarsinnaanermik pissuteqarsinnaavoq. Tamanna tunngavigalugu siunissami peqqissaanikkut sulisussanik pisariaqartinneqartunik pissarsisinnaassagutta allisaanissaq pisariaqartinneqartoq isumaqarpugut.

Ullumikkut vikarinik sivikinnerusumik sulisussanik pissar- sineq ajornanngilaq, tamannalu isumannaatsumik sillimane- rup ikiorserniarneranut qujanartorujussuuvoq. Peqqinnissa- qarfilli suli annertunerujussuarmik pingaarutilerujussuarmillu socialmedicinimut tunngatillugu iliuuseqarnissamut tunnga- tillugu suliaasaqarpoq. Tamatuma tungaatigut iliuuseqarnis- saq, illoqarfinni minnerusuni nunaqarfinnilu, pingaarluinnar- tuuvoq, kisiannili tamanna uneqattaarnani ingerlajuarnissa- mik, pilersaarusiornissamik, malinnaatitsinissamik najukka- milu pissutsinik ilisimasaaqarluarnissamik piomasaaqarpoq. Taamaattumik peqqinnissaqarfinni nakorsatut atorfiit ataa- siinnarmik nakorsaqartut siunissami taamaallaat minnerpaa- mik qaammatini tulleriinni pingasunik atasuinnarmik sulisus- sanik inuttalerneqartalissapput. Taamanna ajornassappat nakorsamit passunneqarneq peqqinnissaqarfiup napparsi- maviani ingerlanneqartassaaq.

Isumaartoqarpoq sulisoqarnermut tunngatillugu pilersaarusiorneq eqaanerujussuanngussasoq – qanormitaava iliorluni?

Najukkani minnerusuni sulisut atorfinnit inuttaqanngitsunit eqqoruminarnerujussuupput annerusuni inuttalerneqanngitsor- qarneranut naleqqiullugu. Sulisut amerlanerugaangata eqaan- nerusumik pilersaarusiornissamut periafissarinnerusarpoq.

Peqqinnissaqarfimmi napparsimavik peqqissaavinnik nakorsiartarfinnilu minnerusuni suliaasanik aaqqiinnissamut pisussaavoq. Nunap ilaani suliaasanut tunngatillugu

aningaasaliissutit iluanni suleqatigiinneq isumalluutininik tullu- arnerusumik atuisinnaanermik kinguneqarniartussaavoq.

Illoqarfiit akornanni sulisunik paarlaassisinnaaneq ajornannginnerulissanerluni? Nakorsanik immikkut ilinniarsimasunik illoqarfinni allaniittunit pulaarneqakulanerulissanerpugut?

Ullumikkut sulisunik paarlaakaatitsinissamut periafissaqa- reerpoq. Peqqinnissaqarfinnut nakorsat immikkut ilinniarsi- masut angalasarnerulissasut pilersaarutaavoq.

Peqqinnissaqarfinnut ataasiakkaanut tamanut aningaasaliissutit qanoq annertutigissappat? Qanormitaava iliorlutik aningaasat qanoq amerlatigisut pisariaqartinneqarnerat naatsorsorsimavaat?

Peqqinnissaqarfinnut nutaanut budgettissat massakkut suli- arineqarput. Peqqinnissaqarfinni tamani aningaasartuutissat tamarmiusut Inatsisartuni akuersissutigineqartussaapput. Taamaalereerpat peqqinnissaqarfinnut ataasiakkaanut aggu- aassineq inuttussuseq aammalu illoqarfiit nunaqarfiillu peq- qinnissaqarfiup ataaniittut qanoq amerlatiginerat aallaaviga- lugu ingerlanneqassaaq. Aammalu pissutsit allat, assersuuti- galugu soraarinningsorsimasut qassiunerat aammalu nappaa- taanerusartut assigiinngissutaat agguaanermut sunniuteqar- sinnaapput. Taamaattumik budgettini atuuttussani peqqin- nissaqarfimmi ataatsimi pissutsit atuuttut toqqammaviullutik aallaavigineqarumaarput.

Ilisimalluarneqarnerluni peqqinnissaqarnermik nutarterinissanut peqqinnissaqarfiit tamarmik piareersimanersut? Qanoq tamanna qularnaatsumik ilisimaneqarsinnaava?

Nakorsaqarfiit peqqissaaveqarfingortillugit katiterneqarniar- nerat ajornaatsuinnaasimanngitsoq oqartariaqarpoq. Minne- runngitsumik Peqqinnissaqarfimmut Avannaanut aammalu Peqqinnissaqarfimmut Sermersuumut tunngatillugu, taakku- naninga nunap pissusia, pinngortitaq inuisalu siaruarsimas- susiat allanut naleqqiullugu aaqqiivigiuminaanneruvoq. Taak- kununnga tunngatillugu aallaqqaammut pingaartinneqarne- runiarpoq aqutsinikkut allaffissornikkullu kattussinissaq. Taa- maalereerpat peqqinnissaqarfiit peqqinnissakkut sullissinermi sukkut suleqatigiinneqarnissaa naleqqunernerusooq paasini- assavaat. Imaalluarsinnaavoq peqqinnissaqarfinni tallimaa- suni allatut ajornartumik pineqartumut naleqquttumik allatu- laaq aaqqiineqarsinnaanera misissortariaqassagipput.

Tamannarpiarluuna tunngavigalugu misiliineqartoq. Misiliittakkat misiliinermi pissarsiarineqartut ilinniarfigissa- vagut taakuali inaarutaasumik ilusiliinermi atussallugit.

Peqqinnissaqarnermut pisortat tungaanit pisortaasu- nik aammalu sulisunik isummersueqatigiiffiusumik oqallise- qateqarnissaq naatsorsuutigineqarpoq tamatumuuna peq- qinnissaqarfinni Peqqinnissaqarfiup ineriartornera pitsaaner- paatikmullugu.

Medarbejderne stiller spørgsmål

Personalet på Aasiaat Regionssygehus har stillet en række spørgsmål om Sundhedsreformen til Departementschef Ann Birkekær Kjeldsen

Kommer der (yderligere) nedskæringer af personalet? Hvis ja, hvilket personale?

Sundhedsreformen indebærer som udgangspunkt ikke nedskæringer. Sundhedsreformen har til hensigt at sikre den bedst mulige sundhedsbetjening i regionen inden for budgettet. Det betyder, at økonomien i en region principielt sammensættes af de eksisterende budgetter for de sygehuse / sundhedscentre og andre behandlingssteder, som indgår i regionen.

Det kan være nødvendigt at flytte midler fra sundhedscentre / sygehuse i byer, hvor befolkningen fraflytter – eller fraflyttet – til de steder, hvor befolkningen er i vækst. På den måde sikres det, at bevillingerne følger med patienterne. Dermed opstår der ikke skævheder i det sundhedstilbud, sundhedsregionerne kan tilrettelægge inden for regionens budget.

Flere sygehuse / sundhedscentre oplever i øjeblikket, at det er nødvendigt at tilpasse antallet af ansatte i forhold til den lønsum, der er til rådighed. Det er en tilpasning, som under alle omstændigheder skulle ske for at undgå, at de voldsomme budgetoverskridelser, der har været på lønområdet i 2008 og 2009, fortsætter i 2010. I mange distrikter er bevillingsrammen desværre overskredet i 2009, uden at distrikterne har kunnet dokumentere en større aktivitet.

Kommer der rokeringer af personalet? Hvordan?

Sundhedsreformen lægger op til, at personalet ansættes i de enkelte regioner med foreløbig placering på regionssygehuset eller et sundhedscenter i regionen. Det er regionsledelserne, som tilrettelægger organiseringen af arbejdet.

Det indebærer, at personalet kan blive bedt om at løse opgaver på regionssygehuset eller på et sundhedscenter i regionen i kortere eller længere perioder. Mange finder dette spændende, mens nogle synes, at det virker uoverskueligt i forhold til familie, bolig m.m. Den gode arbejdsgiver tager naturligvis hensyn til dette i arbejdstilrettelæggelsen.

Er der personalegrupper, der får meget mere at lave, end tilfældet er i dag? Hvis ja, hvilke grupper?

Arbejdstiden i sundhedsvæsenet er 40 timer om ugen. Mange ansatte har i dag en del overarbejde eller rådighedsvagter. Derfor er der ikke umiddelbart mulighed for at pålægge de ansatte mere arbejdstid.

Sundhedsreformen lægger op til, at især højt specialiseret personale på regionssygehusene som f.eks. jordemødre, farmakonomer, bioanalytikere og sundhedsplejersker får nye opgaver med at vejlede, supervisere eller instruere mindre specialiseret arbejdskraft på sundhedscentrene.

Målet er at sikre, at sundhedsvæsenets tilbud bliver mere ensartet for alle borgere.

Er der økonomi til at ansætte mere personale i regionerne? For eksempel flere læger/speciallæger, sygeplejersker og portører?

Der er i Sundhedsreformen ikke lagt op til, at der tilføres flere midler til regionerne. Opgaven er at optimere inden for det budget, regionen har til rådighed. Dette gøres blandt andet ved, at:

1. samle ledelse og administration på færre hænder
2. se på mulighederne for at reducere antallet af vagthold/lag
3. udlicitere opgaver, der ikke nødvendigvis er kerneydelserne, eksempelvis rengøring
4. sikre en mere hensigtsmæssigt fordeling af budgettet i regionen.

Dette giver mulighed for en synergieffekt. Der åbnes op for muligheden for at oprette nye funktioner eller for at udvide de nuværende funktioner. Alle nye tiltag skal dog være i overensstemmelse med Naalakkersuisuts prioriteringer.

Lægerne på regionssygehuset skal primært være specialister i almen medicin. Der er således ikke lagt op til, at der skal være læger med andre specialer som for eksempel øre-næse-hals, pædiatere, psykiatere m.v. ansat i regionerne. Den specialiserede behandling udgår fra Dronning Ingrid's Hospital til regionerne, og flere specialistrejser til regionerne skal sikre, at ventetiden på konsultation ved en speciallæge nedbringes.

Desuden arbejdes der på at kunne konsultere speciallæger via telemedicin. I dag kendes den mulighed inden for samarbejdet med hudlægerne i Danmark og inden for Distriktspsykiatrien.

Hvordan er man så sikker på, at det bliver meget lettere at rekruttere personale, når sundhedsdistrikterne er blevet færre? Er der bevis for det?

Vi har et reelt og alvorligt rekrutteringsproblem til bygder og mindre byer. Vi kan konstatere, at det er lettere at rekruttere personale til de større sygehuse. Dette kan skyldes, at personalegruppen er større, og at medarbejderne dermed har flere kollegaer at støtte sig til i vanskelige situationer. På den baggrund mener vi, at det er nødvendigt at skabe større enheder, hvis vi fremover skal kunne rekruttere det nødvendige sundhedspersonale.

Det er i dag muligt at rekruttere personale til kortere vikariater, hvilket er en stor hjælp i forhold til at sikre det akutte beredskab. Sundhedsvæsenet har dog en langt større og lige så betydningsfuld opgave i forhold til den socialmedicinske indsats. Den indsats er utrolig vigtig, også i bygderne og de mindre byer, men opgaven kræver kontinuitet, planlægning, opfølgning og kendskab til lokale forhold. Derfor vil lægestillinger på sundhedscentre med én læge fremover kun blive besat, hvis ansættelsen varer i minimum tre sammenhængende måneder. Hvis dette ikke er muligt, vil lægebetjeningen finde sted fra regionspsygehuset.

Man tror at, personaleplanlægningen bliver markant smidiggjort – hvordan?

Små steder med mindre personalegrupper er mere sårbare over for ubesatte stillinger end større steder med meget personale. En større medarbejderstab giver mulighed for en mere fleksibel planlægning.

Regionspsygehuset er forpligtiget til at hjælpe sundhedscentre og mindre behandlingssteder med opgaveløsningen. Det regionale samarbejde om opgaverne inden for et samlet budget skulle gerne resultere i en mere hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne.

Bliver det lettere at udveksle personale byerne imellem? Får vi oftere besøg af speciallæger, der bor i andre byer?

I dag er det allerede muligt at udveksle personale. Det er planen, at der skal gennemføres flere specialistrejser i regionerne.

Hvor mange penge bliver der bevilliget til hver region? Hvordan har man regnet sig frem til beløbet?

Budgetterne for de nye regioner er under udarbejdelse. Det samlede budget for alle regioner vedtages af Inatsisartut. Den efterfølgende fordeling mellem regionerne sker med udgangspunkt i befolkningstal og antallet af byer og bygder i regionen. Desuden kan andre forhold som eksempelvis antallet af pensionister og forskelle i sygdomsmønstre have betydning. Dermed vil de endelige budgetter tage udgangspunkt i de særlige forhold, der gør sig gældende i den enkelte region.

Er man sikker på, at alle regioner er klar til sundhedsreformen? Hvordan er man sikker på det?

Der er bestemt udfordringer i sammenlægningen af distrikter til regioner. Specielt i forhold til Sundhedsregion Avannaa og Sundhedsregion Sermersooq, hvor geografi, natur og befolkningens spredte bosætning i særlig grad er en udfordring. I disse regioner skal der i første omgang fokuseres på en ledelsesmæssig og administrativ sammenlægning. Efterfølgende skal regionerne afklare, hvor det er oplagt at samarbejde om sundhedsbetjeningen. Vi er formentlig nødt til at se på individuelle løsninger, når det gælder udfordringerne i de fem regioner.

Det er også på den baggrund, at der gennemføres et pilotprojekt. Vi skal lære af de erfaringer, pilotregionerne gør sig, og bruge disse i arbejdet med den endelige reform.

Fra sundhedsledelsens side er der lagt op til drøftelser med lederne og dialogmøder med de ansatte, således at vi har mulighed for at kvalificere udviklingen af regionerne i sundhedsvæsenet.

Peqqissaanermik nutarterinermi

Nammaqatigiittariaqarpugut

Peqqinnissaqarfik siunisamut isumannaallisitsisussa q tassaavoq peqatigiilluta pilersinniarlugulu anguniagassarput, Peqqissutsimut Naalakkersuisoq Agathe Fontain oqarpoq

– Peqqinnissaqarfiup 1928-imi ilusilerneqarnerata kingornagut inuit nunassittarnerat inooriaasi allanngorluinnarsimavoq. Peqqissaanerup nutarterneqarnera taamaattumik nutarterinerivoq pisariaqartinneqartoq, peqqinnissaqarnermi inuiaqatigiit ullumikkut ilusaannit naleqqussartariaqarpaput, Agathe Fontain erseqqissaavoq.

– Peqqinnissaqarfiup ilusaata nutarterneqarnissaanik suliaq peqqinnissaqarfik ullumikkut pitsaatigiinnassappat pisariaqartinneqarpoq. Nutarterineq peqqinnissaqarfinnik tallimanik pilersitsinermik tunngaveqarpoq, tamatumuuna immikkoortat annerusut ilaatigut periarfississammata peqqinnissaqarfimmi sulissussaqaqarneriarnerup sulisunillu tigumminniinnarniarnerup pitsaanerusumik periafissinneqarnerannik kinguneqassammat.

Peqqinnissaqarfiup ilusaanik, utaqqisunik ikilisaaneq aammalu annertunerusumik innuttaasut peqqisuunissaannik pingaartitsinerunermik nutarterineruvoq. Sammisat tamakua ulluni makkunani Naalakkersuisumut Agathe Fontainimut pingaarutilerujussuarnut ilaapput.

– Tamakua tamarmik uanga Naalakkersuisullu suliassanik pingaarnersiulluta tulleriissarinitsinni pingaartinneqarto-

rujussuupput erniinnarlu aaqqiivigineqartariaqarlutik. Sulisulli paasinninnerat ulluinnarnilu sulinerat pigingikkutsigu tamanna anguneqarsinnaassanngilaq. Taamaattumik peqqinnissaqarfimmi suleqatigiikkuutaanik qanimut oqaloqateqarnissaq uannut pingaarluinnarpoq. Taakkuami tamaasa suliameqataatittariaqarpagut peqqinnissaqarfimmi nutarterineq pitsaanerpaamik tunngavissaqaqqullugu.

– Peqqissaanermik nutarterinerup 2011-imi januarimi atulerinneqarnissaanut tunngatillugu qaammaarsaanikkut suliameqataatillugu angalasarnitsinni innuttaasut peqqinnissaqarfimmi sulisut ataatsimeeqatigisarpakka. Ataatsimiinnerni tamakkunani peqqinnissaqarfimmi sulisut ilarpassuunik toqqaannartumik oqaloqateqartarnera nuannaarutigisarpa. Siunertalimmik isornartorsiuerit, isumakuluutit assigiingitsut, sulisitsisut aammalu nutarterinngorumaartumut isumalluarnerit – suut tamarmik qujarunneqarumaarput, taamaappammi periafissaqalissaagut peqqissaanikkut nutarterinissamut pilersaarutitsinnik sulisut innuttaasullu kissaatigisaat malillugit allanngortiterinissamut, Agathe Fontain nagasiivoq.

Sammen

forny vi sundhedsvæsenet

Åbenhed, dialog og samarbejde er nøgleord, når det handler om at skabe fremtidens sundhedsvæsen, siger Naalakkersuisoq for Sundhed, Agathe Fontain

Reform af sundhedsvæsenets struktur, nedbringelse af ventelister og øget fokus på folkesundhed. Det er nogle af de emner, der står højt på dagsordenen hos Naalakkersuisoq for Sundhed, Agathe Fontain.

- Arbejdet med en reform af sundhedsvæsenets struktur er en nødvendighed, hvis sundhedsvæsenet skal opretholde den standard, vi kender i dag. Befolkningens bosætningsmønster og levemåde har ændret sig meget, siden den nuværende struktur af sundhedsvæsenet blev til i 1928. Sundhedsreformen skal tilpasse sundhedsvæsenet til det samfund, vi har i dag. Vi må se på, hvordan vi kan tilrettelægge en sundhedsbetjening, som giver mere sundhed til borgerne end tilfældet er i dag, inden for den økonomiske ramme, der er til rådighed, siger Agathe Fontain.

- Samfundets investering i telemedicin skal give borgerne bedre adgang til sundhedsbetjening, uanset hvor de bor. Samtidig skal Naalakkersuisoqs overordnede uddannelsesprogram sikre de ansatte i sundhedsvæsenet den

kompetenceudvikling, der er nødvendig i forhold til at kunne løse nye opgaver, fortsætter Agathe Fontain.

Agathe Fontain understreger, at de ansattes forståelse og daglige arbejdsindsats er en forudsætning for at gennemføre reformen.

- Det er for mig helt afgørende at være i tæt dialog med de ansatte i sundhedsvæsenet. For at skabe det bedste mulige udgangspunkt for arbejdet med sundhedsreformen er det nødvendigt, at alle er med i processen. Åbenhed er meget vigtig for mig, og derfor informerer jeg løbende om arbejdet med reformen. Jeg har allerede besøgt en del byer og bygder, hvor jeg har holdt møder med borgerne og de ansatte. Jeg vil gerne nå at besøge alle byer, inden reformen træder i kraft. Jeg ser altid frem til den direkte dialog med sundhedsvæsenets ansatte. Konstruktiv kritik, bekymringer af forskellig art og forventninger til den kommende reform modtages altid gerne. Det er gennem en åben dialog, vi opnår de bedste resultater, slutter Agathe Fontain.

Peqqinnissaqarfiit kisitsis inngorlugit / Regionerne i tal

<u>Inuttussuseq (illoqarfik/nunaqarfik) / Befolkningstal (by/bygd)</u>	
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Kujataa :	6.374 / 1.381
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Sermersooq :	19.215 / 1.639
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Qeqqaa :	8.169 / 1.458
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Disko :	5.610 / 1.042
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Avannaa :	7.750 / 3.465
<u>Aningaasaliissutit inummut ataatsimut / Bevilling pr. indbygger</u>	
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Kujataa :	8.256 kr.
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Sermersooq :	3.669 kr.
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Qeqqaa :	6.886 kr.
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Disko :	8.756 kr.
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Avannaa :	8.004 kr.
<u>Nakorsamut ataatsimut inuit qassit / Indbyggere pr. læge</u>	
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Kujataa :	1.388 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Sermersooq :	1.222 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Qeqqaa :	1.562 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Disko :	953 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Avannaa :	1.001 personer
<u>Napparsimavimmi siniffimmuut ataatsimut inuit qassit / Indbyggere pr. sengeplads</u>	
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Kujataa :	218 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Sermersooq :	577 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Qeqqaa :	312 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Disko :	167 personer
Peqqinnissaqarfik / Sundhedsregion Avannaa :	172 personer

Malugeqqusaq / Note: Sermersooq Peqqinnissaqarfinnut allanut sanilliulluni allaaneruvoq. DIN nuna tamakkerlugu napparsimaviuvoq taamaattumillu kisitsisinut ilaatinneqarnani. / Sermersooq afviger fra de øvrige regioner. DIH er landshospital og er derfor ikke med i opgørelsen.

Peqqinnissaqarfiup nutarterneqarneranik paasititsiniaanitta pitsaanerulernissaanut **ikiortigut!**

Asasara atuarteq

Peqqinnissaqarfiup nutarterneqarneranik paasititsiniaanitta pitsaanerulernissaanut illit ikiuunnissat aqqissuisoqarfiup pisariaqartippaa.

Qinnuvigaatsigit minutsit tallimat atorlugit una immersugassaq immersoqqullugu akissutitillu uunga nassiateqqullugit: Peqqinnissamat Naalackersuisoqarfik, Postboks 1160, 3900 Nuuk. Peqqinnissaqarfiup nassiunna akilissavaa. Paasissutissat pissarsiarineqartut tamarmik sumingaan-neernerat allanut paasitineqassanngilaq.

Nassitsisimasut akornanni ajugaasoq ataaseq 1. juni 2010 markitsinikkut aalajangerneqassaaq. Ajugaasup akis-sarsiarissavaa Wii-fitness. Ajugaasup kinaanera nalunaru tigneqarumaapoq Peqqik Intranet-ikkut aammalu taanna toqqaannartumik attavigineqarumaarpoq.

Misissuinerup inerneru Puilasup peqqinnissaqarfiup nutarternera pillugu immikkut naqinneqarnerani tullermi saqqummiunneqarumaarput.

Apeqquitiit paasissutissanut tunngasut

- Qanga inuuit?

19

- Arnaaneq angutaanerluunniit?

Arnaq Angut

- Atorfiit qanoq taaguuteqarpa?

- Atorfeqavissuuvit imaluunniit vikariuit?

Atorfiliik Vikari

- Qanoq sivilisutigisumik kalaallit peqqinnissaqarfianni sulisimavit?

_____ (ukioq) _____ (qaammatit)

- Sumi sulisuuvit? (illoqarfik/nunaqarfik)

Peqqinnissaqarnerup nutarterneqarnerata siunertaanik paasisitsiniaaneq

- 1) Peqqinnissaqarnerup nutarterneqarnera pillugu naammattumik ilisimatinneqarsimanerpunga?

Taamaanngilluinnarpoq	Isumaqataaangilanga	Isumaqataallungaluunniit akerliunngilanga	Isumaqataavunga	Isumaqataalluinnarpunga
☐	☐	☐	☐	☐

- 2) Peqqinnissaqarnerup nutarterneqarnerata sunaana siunertarigaa?

	Akerliulluinnarpunga	Akerliuvunga	Isumaqataallungaluunniit akerliunngilanga	Isumaqataavunga	Isumaqataalluinnarpunga
Aningaasat sipaarniarlugit	☐	☐	☐	☐	☐
Peqqinnissaqarfik sulilluarnersinniarlugu	☐	☐	☐	☐	☐
Immikkoortortat annerusut pilersinnerusut suliamut pikkorissuseqarneq pitsaanerumik atorummallugu	☐	☐	☐	☐	☐
Peqqinnissakku sullissineq sulii pitsaanerulersikkumallugu	☐	☐	☐	☐	☐
Peqqinnissakkut sullissinermi sammisarpiaq pingaartinnerujumallugu	☐	☐	☐	☐	☐
Utaqqisut ikilisikkumallugit	☐	☐	☐	☐	☐
Peqqinnissaqarfik suliffingortikkumallugu pitsaanerusoq	☐	☐	☐	☐	☐

qupp. tulliani nangippoq

	Akerliulluinnarpunga	Akerliuvunga	Isumaqataallungaluunniit akerliunngilanga	Isumaqataavunga	Isumaqataalluinnarpunga
Suliamut pikkorissuseq pikkorissaanikkut iitseruinikkullu annertusarumallugu	☐	☐	☐	☐	☐
Sulisussarsiniarneq pitsangorsarumallugu	☐	☐	☐	☐	☐
Peqqinnissaqarfiup sullissinerinut assigiinnerusumik periarfissiiumalluni	☐	☐	☐	☐	☐
Peqqinnissaqarfinni pisortaqarfinnik nukittuunik pilersitsiumalluni	☐	☐	☐	☐	☐
Peqqinnissaqarfimmi vikarit ikilisikkumallugit	☐	☐	☐	☐	☐

Allat – allagit: _____

3) Uanga sulininnut peqqinnissaqarnerup nutarterneqarnera qanoq sunniuteqarumaartoq nalunngilara?

Akerliulluinnarpunga	Akerliuvunga	Isumaqataallungaluunniit akerliunngilanga	Isumaqataavunga	Isumaqataalluinnarpunga
☐	☐	☐	☐	☐

Paasissutissat pissarsiarineqarsinnaanerit

4) Peqqinnissaqarnerup nutarterneqarnera pillugu paasissutissat sumiinnerat uanga nalunngilara?

Akerliulluinnarpunga	Akerliuvunga	Isumaqataallungaluunniit akerliunngilanga	Isumaqataavunga	Isumaqataalluinnarpunga
☐	☐	☐	☐	☐

5) Peqqinnissaqarnerup nutarterneqarnera pillugu paasissutissat sumit pivigit? (arlalinnik krydsiliisinaavutit)

☐ Peqqinnissamat pisortaqarfimmi	☐ Naalakkannit	☐ Suleqatinnit
☐ Puilasoq-mit	☐ Sundhedsportalen-imi Peqqik-mi	☐ Innuttaasut ataatsimiitineqarneranni
☐ Ilaquttanit / ikinngutinit	☐ KNR-imit	☐ Sermitsiaq.AG-mit
☐ Najukkami tusagassiuutinit	☐ Allamiit – allaguk _____	

Paasitsiniaanerup pitsaassusia

6) Puilasoq una makkununga tunngatillugu qanoq nalilerumaviuk?

	Ajoqaaq	Ajorpoq	Ajorluniluunniit ajunnginngilaaq	Pitsaavoq	Pitsaqaqaaq
Paasitsiniaanerup paasiuminassusia	☐	☐	☐	☐	☐
Atuaruminarnera	☐	☐	☐	☐	☐
Naqinnerata ilusaa	☐	☐	☐	☐	☐
Soqutiginarnera	☐	☐	☐	☐	☐

7) Peqqinnissaqarnerup nutarterneqarneranik paasitsiniut suna amigaataava? Assersuutigalugu suliassanut, ilinniartitaanermut, aaqjissuusaaanermut tunngatillugu paasissutissat...

Wii-fitness-imi makitsinermut peqataarusukkuut qanoq ilinnut attaveqarsinnaanermut paasissutissanik qinnuvigissavatsigit:

Ateq: _____ Email: _____ Telefon: _____

Qujanaq peqataagavit – akissutivit tiginissaat qilanaaraarput!

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta
Aaqjissuisoqarfik

Hjælp os med at forbedre formidlingen om Sundhedsreformen!

Kære læser

Redaktionen har brug for din hjælp til at forbedre formidlingen om Sundhedsreformen.

Vi vil bede dig om at bruge fem minutter på at udfylde dette spørgeskema og sende dit svar til: Departementet for Sundhed, Postboks 1160, 3900 Nuuk. Sundhedsvæsenet betaler porto. Alle oplysninger behandles fortroligt.

Vi udtrækker én heldig vinder blandt de indsendte skemaer d. 1. juni 2010. Vinderen bliver den heldige ejer af en Wii-fitness. Vinderen offentliggøres på Peqqik Intranet og kontaktes direkte.

Resultaterne af undersøgelsen offentliggøres i næste sænummer af Puilasoq om Sundhedsreformen.

Baggrundsspørgsmål

- Hvornår er du født?

19 _____

- Hvad er dit køn

Kvinde Mand

- Hvad er din stillingsbetegnelse?

- Er du fastansat eller vikar

Fastansat Vikar

- Hvor længe har du været ansat i det grønlandske sundhedsvæsen?

_____ (år) _____ (mdr.)

- Hvor er du ansat? (skriv navn på by/bygd)

Information om formål med sundhedsreformen

- Jeg er tilstrækkeligt informeret om formålet med sundhedsreformen?

Helt uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Helt enig
☐	☐	☐	☐	☐

- Hvad er formålet med sundhedsreformen?

	Helt uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Helt enig
At spare penge	☐	☐	☐	☐	☐
At effektivisere sundhedsvæsenet	☐	☐	☐	☐	☐
At danne større enheder, hvor faglig ekspertise udnyttes optimalt	☐	☐	☐	☐	☐
At øge kvaliteten af sundhedsbetjeningen	☐	☐	☐	☐	☐
At fokusere på kerneydelsen i den primære sundhedstjeneste	☐	☐	☐	☐	☐
At nedbringe ventelisterne	☐	☐	☐	☐	☐
At gøre sundhedsvæsenet til en bedre arbejdsplads	☐	☐	☐	☐	☐

fortsætter i næste side

	Helt uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Helt enig
At øge fagligheden gennem opkvalificering og supervision	☐	☐	☐	☐	☐
At forbedre rekrutteringsmulighederne	☐	☐	☐	☐	☐
At skabe mere lige adgang til sundhedsvæsenets ydelser	☐	☐	☐	☐	☐
At skabe stærke regionale ledelser	☐	☐	☐	☐	☐
At mindske antallet af vikarer i sundhedsvæsenet	☐	☐	☐	☐	☐

Andet – notér venligst: _____

3) Jeg ved, hvad sundhedsreformen kommer til at betyde for min arbejdssituation?

Helt uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Helt enig
☐	☐	☐	☐	☐

Tilgængelighed af information

4) Jeg ved, hvor jeg skal søge information om sundhedsreformen?

Helt uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Helt enig
☐	☐	☐	☐	☐

5) Hvor får du din information om Sundhedsreformen fra? (sæt gerne flere kryds)

☐ Sundhedsledelsen	☐ Nærmeste leder	☐ Kollegaer
☐ Puilasoq	☐ Sundhedsportalen Peqqik	☐ Borgermøder
☐ Familie / venner	☐ KNR	☐ Sermitsiaq.AG
☐ Lokale medier	☐ Andre steder – notér venligst _____	

Kvalitet af informationen

6) Hvordan vil du vurdere dette nummer af Puilasoq på følgende områder?

	Meget dårlig	Dårlig	Hverken god eller dårlig	God	Rigtig god
Informationsniveau	☐	☐	☐	☐	☐
Læse-venlighed	☐	☐	☐	☐	☐
Layout	☐	☐	☐	☐	☐
Relevans	☐	☐	☐	☐	☐

7) Hvilken information savner du om Sundhedsreformen? F.eks. information om arbejdsopgaver, uddannelse, organisering...

Hvis du ønsker at deltage i lodtrækningen om en Wii-fitness, vil vi bede om dine kontaktoplysninger:

Navn: _____ E-mail: _____ Telefon: _____

Tak fordi du deltog – vi ser frem til at modtage dit svar!

Med venlig hilsen
Redaktionen

Sulisussanik ujarlertuarpugut

Allattoq Aminnguaq Petrussen

- Sulisussanik amigaateqartarpugut, neriuttarpugullu ukiorpassuit maaniikkusuttunik nassaassalluta. Sulili ineriartorpugut ilusinikkiartuaarluta, sunalu tamarmi sulilusunissimangitsoq pilerinarpallaarneq ajorpoq. Taamaammat sulilusunissimik atorfinitsitsinissaq eqqarsaatigalugu torraallaanngilagut, Qeqqani nakorsat qullersaat, Ove Rosing Olsen oqarpoq.

Qeqqani peqqissaaviit maanna peqqinnissaqarfiup iluani allannguissamut piareersaatitullusooq ataatsimuulertup. Siorna aprili piareersarneq aallartippoq, maannalu Sisimiuni Maniitsumilu peqqissaaviit suleqatigiinnerat ingerlanneqaleruttorpoq. Assersuutigalugu nakorsaateqarnerup tungaatigut suleqatigiittoqarpoq, maannalu aningaasatigut sipaarutit kiisalu sulinerup pitsaassusaata qaffannera malunnarsereerput.

Inngi Lennert Olsen

Attaveqarneq

Ove Rosing Olsen oqaluttuarpoq, qallunaat nunaanni peqqinnissaqarfimmi sulisunik amerlasuunik attaveqarlutik, kiisalu kalaallit peqqinnissaqarfimmi sulisut, sulisunngorni-allu sulinerisut, sumullu killinnersut malinnaaffigitik.

- Malinnaavugut. Aamma siornatigut Sisimiuni Maniitsumilu sulisuusimasut attaveqarfigisarpagut, neriulluta arlaatigut suleqatigisinnaassallugit. Kiisalu sulisunik pikkorissunik, allannguissamut ammasunik nunatsinnukarusuttunillu pissarsiornitsinni ikiortigiumaarlugit, Ove Rosing Olsen oqarpoq.

Taanna nangilluni oqarpoq, pingaaruteqartoq nunatsinni sulilersussat, ilumut nunatsinniikkusunnersut atorfinitsitsinnginnermi paasinissaat. Nammineerlutik aamma attaveqarfigilikkatik paasisutissanik nassittarpaat, piffissallu attaveqatigiiffiusup iluani paasinarsisarpoq attaveqarfigisat atorfininnissamut tulluunnersut tulluutinnginneresuulluunniit.

- Assersuutitut oqaatigisinnaavara, nakorsat nuliariit attaveqarfigileratsigit allaqatigisaqattaarpagut, peqqinnissaqarfiup iluani pissutsit oqaluttuarisarlugit. Taamaalilluta immit-sinnut ilikkarpuq, maannakkullu taakku augustip tungaannuugallaq Maniitsumi nakorsatut atorfeqarput.

Sulisussat kikkuneru paasinianeqartarpoq

Qeqqani peqqissaavinni sulisut tamarmik sulisussarsiorneq aqutigalugu atorfinittarput. Ove Rosing Olsenilu isumaqarpoq atorfinitsitsiniaannarluni atorfinitsitsisoqassanngitsoq.

- Nakorsat 150-it missaat attaveqaatinniippit, taakkulu peqqinnissaqarfimmi pissutsinik ilisimatittarpakka. Aamma nakorsassaaleqigaangata taakku attaveqarfigisarpakka sulisunik pitsaasunik ujarlerninnut ikiortiserarlugit. Kisianni pingaaruteqarpoq, nakorsat qanoq ittut piniarnerlugit paa-seqqissaarnissaa. Nakorsaq sivikitsuinnarmik maaniikkusuttoq perusupparput, imaluunniit ukiorpassuit maaniikkusuttoq sulisorilerusupparput, Ove Rosing Olsen oqarpoq.

Nakorsaq utoqqassaaq suleqatini oqaluttuarilerpaa. Taanna immikkut isumaqatigiissuteqarnikkut atorfeqarpoq.

- Ukiut tamaasa septemberimiit maajimut sulisarpoq, piffissallu sinnera feeriararluni. Taamaasilluta nakorsamik aal-akkaasumik, pitsaasumik, Sisimiormiut ilisarisimasaannik, pissutsinik ilisimannittumik ilikkarusussuseqartumillu nakor-saqarpugut. Taannalu pilattaanermut pikkorissarteqqam-

merparput. Kisiannili aamma nakorsanik sivikinnerusumik maaniillatsiartarsinnaasunik amigaateqarpugut. Aamma taakku eqqarsaatigalugit nalilersorneqartariaqarpoq inunnik qanoq ittumik atorfinitsiterusunneq, Ove Rosing Olsen oqarpoq.

Ineriartorneq

Ove Rosing Olsen ilanngullugu oqarpoq, qeqqani peqqissavinni nakorsat atorfinikkusuttut amerlanerit pilattaanermik suliaqarusunneq ajortut. Taamaammat Ove qaammatit tamaasa Maniitsup peqqissaavianukartarpoq pilattagassat isumagiartorlugit.

- Taamaammat pilattaanissaq Maniitsumi nakorsanngorumaartussat eqqarsaatigisariaqanngilaat, oqarpoq. Sisimiut peqqissaaviani ileqquuvoq sulilersussat suliassaateq- qissumik pappialanngorlugit allanneqartarnerat, taama- lillutik sulilersussat sulilinnginnerminni sulerissanerlutik nalunneqqissaartarpaat.

- Taamaaliornikkut ilinniartitseqqittarneq sivikinneralaarsu- sarpoq, kiisalu isumaqarpunga sulilersussat iluarisaraat, tamannalu peqqutaasartoq toqqissimanerannut sivisuu- millu maaniikkusuttarnerannut, oqarpoq.

Pilersaarutaavoq aamma Maniitsumi atorfinitsitsiner- mi periuseq tamanna atorneqalissasoq.

Ledende regionslæge om regionsdannelse

Jeg håber, at rekruttering af

Af Aminnguaq Petrussen

- Vi mangler en del fast personale, og ønsker inderligt, at det kommende personale vil ønske at bo hos os i mange år. Men vi er stadigvæk ved at tage form, og alting, der endnu ikke er fuldført, er ikke så tiltrækkende. Derfor mangler vi stadig et gennembrud inden for rekruttering af personale, siger ledende regionslæge i Sundhedsregion Qeqqa, Ove Rosing Olsen, Sisimiut.

Sundhedsregion Qeqqa indgår i et pilotprojekt, som er en del af forberedelserne til den kommende Sundhedsreform. I april sidste år begyndte forberedelsen, og i dag er samarbejdet mellem Sisimiut Regionssygehus og Maniitsoq Sundhedscenter i fuld gang. Blandt andet på medicinområdet er der påbegyndt et samarbejde, og allerede nu kan regionen mærke økonomiske besparelser samt øget kvalitet.

Skal køre mere ens

Ove Rosing Olsen håber, at rekruttering af personale vil blive lettere, når regionsdannelsen er fuldført. Det er planen, at regionssygehuset i Sisimiut og sundhedscenteret i Maniitsoq, skal begynde at arbejde mere ens, have mere ens værdier og have den samme ledelse. Og det tror Ove Rosing Olsen vil være en fordel i forbindelse med rekruttering af personale fremover.

- Vi er stadigvæk i gang med processen, og så længe processen er igangværende, er det ikke nødvendigvis så

tiltrækkende for nye medarbejdere at starte. Vi har en stabil personalestab i Sisimiut, og vi er ved at løfte Maniitsoq op, blandt andet ved at indføre de metoder, som fungerer godt i Sisimiut, siger Ove Rosing Olsen.

I Sisimiut har de i mange år haft en rutine med at beskrive arbejdsområderne meget præcist, så de kommende medarbejdere ikke er i tvivl om, hvad de skal lave, når de bliver ansat.

- På den måde tager indlæringen kortere tid, og jeg tror, at den metode gør, at nyt personale føler sig trygt og bliver i længere tid. Og den metode skal vi begynde at bruge i Maniitsoq, siger han.

Ove Rosing Olsen fortæller, at de har et netværk af mange danskere med en sundhedsfaglig baggrund og samtidig holder de godt øje med, hvad kommende og nuværende grønlandske læger, sygeplejersker og andet sundhedsfagligt personale foretager sig.

- Vi holder antennerne ude, og vi har også kontakt til personale, der har været ansat enten i Sisimiut og Maniitsoq før i tiden, med henblik på at finde dygtige og kvalificerede folk. Derudover vil vi også gerne have personale, der vil være med til at gennemføre Sundhedsreformen, og som allerede har kendskab til det grønlandske samfund, men som også har lyst til at lære mere, siger Ove Rosing Olsen.

personale bliver lettere

Netværk og kommunikation

Han fortæller, at det er vigtigt at finde ud af, om udenlandsk personale har et indtrængende ønske om at komme til Grønland og arbejde. Endvidere oplyser han, at de gør meget for at give så meget information som muligt til personer, der giver udtryk for, at de ønsker at blive ansat. Når kontakten er etableret, finder man hurtigt ud af, om en eventuel ansættelse kan komme på tale.

- Jeg fik for eksempel kontakt til et lægeægteskab, som var interesserede i at komme herop. Før ansættelsen skrev vi meget med hinanden, og jeg fortalte om projekter inden for sundhedsvæsenet, så parret fik mere kendskab til grønlandske forhold. I dag er de ansat i Maniitsoq - foreløbig indtil august måned.

Der kommer sådan set ingen ansøgninger til Sundhedsregion Qeqqa, alt personale rekrutteres. Ove Rosing Olsen mener, at det er vigtigt, at man ikke bare ansætter den første, man er kommet i kontakt med.

- Jeg har et netværk på cirka 150 læger i Danmark, og opdaterer dem jævnligt med informationer omkring situationen inden for sundhedsvæsenet i Grønland. Når der er ledige stillinger, bruger jeg også mit netværk til at lede efter kvalificeret personale. Men det er vigtigt at identificere, hvilken type personale, man gerne vil have ansat. Om det er én, der skal være i landet i en måned, eller én der vil være her i mange år, siger Ove Rosing Olsen.

Rejsende læge

Ove Rosing Olsen fortæller om en ældre kollega, en praktiserende læge, som er ansat under en seniorordning.

- Han er ansat fra september til maj og holder ferie resten af tiden. På den måde er vi sikret en god og fast læge, som er populær blandt befolkningen, og som kender forholdene heroppe, og som også er åben for at lære nyt. Han har for eksempel lige været på kursus i kirurgi.

- Men vi har også brug for mere løst personale, som kan være her i kortere perioder i løbet af et år. I denne forbindelse er det også vigtigt at tænke på, hvilke typer man ønsker, fortæller Ove Rosing Olsen.

Ove Rosing Olsen fortæller, at de fleste læger, der vil arbejde i Sundhedsregion Qeqqa, ikke er meget for at udføre operationer. Derfor tager han selv hver måned til Maniitsoq for at udføre kirurgiske indgreb.

- Så den del behøver de kommende læger i Maniitsoq ikke tænke på, siger han.

Pissanganarpoq annilaanganarlunili

Spændende, men også angstfremkaldende

Allattoq / Af Aminnguaq Petrussen

Aasiaat napparsimaviat, kiisalu Qeqertarsuarmi, Qasigiannguani Kangaatsiami taakkulu nunaqarfiini peqqissaaviit, aappaagu peqqinnissaqarnerup iluani allannguinnissap tungaanut peqqinnissaqarfittut ataatsimoortut, Aasianni qullersaqarfeqarlutik inissisimalerput. Ataatsimuulernerq allannguinnissarlu pillugit Aasianni napparsimavimmi sulisut isummersorput.

Sygehuset i Aasiaat, sundhedscentrene i Kangaatsiaq, Qeqertarsuaq og Qasigianguit samt byggerne er nu inde i en pilotperiode, hvor de skal køre som én sundhedsregion, indtil Sundhedsreformen bliver en realitet til næste år. Aasiaat Sygehus bliver regionssygehuset for den nye sundhedsregion Disko. Puilasoq har snakket med personalet på Aasiaat Regionssygehus omkring deres forventninger og ikke mindst deres bekymringer omkring pilotperioden og i forhold til selve Sundhedsreformen.

Sofia Brandt

iggavimmi ningiu
køkkenleder

- Igaffimmiut ikilisaaffigineqaqqammerput, suliassaqarnerulerpugullu. Annilaanganartoqartissinnaavara peqqinnissaqarfimmi nutarterisoqarpat ikilisaasoqarnissaa. Aamma aningaasaliissutit igaffimmut tunngasut ikilisarneqarnissaat ernummatigisinnaavara.
- Misileraaneq aallartereerpoq, maannalu malunnarsereerpoq nunaqarfinniit nakorsiertut maanngallattaartut. Sipaaq-qusaaqqissaguttalu tamakku nerisassaqtilluarnissaat ajornarnerulissaaq. Kisiannili ernumavallaarnaveersaar-punga, immaqami tulluussarluta pigutta ajornaviangilaq.

- Der har lige været nedskæringer af køkkenpersonalet, som medførte, at vi fik mere at lave. Og jeg er da bange for, om der i forbindelse med Sundhedsreformen vil være yderligere nedskæringer af personalet. Samtidig er jeg bange for, om man vil skære ned på økonomien, også i køkkenet.
- Nu er pilotperioden begyndt, og vi kan allerede mærke, at der er en meget større strøm af folk, som er på lægebesøg fra byggerne. Hvis vi skal til at spare yderligere, bliver det svært at tilbyde gode råvarer til alle disse folk. Men jeg prøver at være optimistisk, i bund og grund handler det vel om tilpasning.

Helene Jensen
nakorsaaterisoq
farmakonom

- Suli iluamik allanngornermi malussanngilagut. Aamma ilimaginngilara misiliinerup uuma nakorsaaterinerup tungaatigut annertuumik sunniuteqarnissaa. Aamma tamanna ajunngilaq, tassami Qeqertarsuup tunuani peqqinnissaqarfimmi nakorsaaterineq ajunngilluinnartumik ingerlavoq. Qeqertarsuup tunuani kisima nakorsaaterisutut ilinniarsimasuuvunga, sumiiffillu mikinerit nakorsaaterinertik namminneq ajunngitsumik aquppaat.
- Ajortuinnarmik isigisaqarpalaarniannikkaluarlunga oqassaanga, isumaqarama suna tamarmi maannakkut ingerlarnermisut ingerlaannaruni ajunnginnerusoq.
- Vi kan endnu ikke rigtig mærke noget, efter vi er kommet ind i pilotperioden, og jeg tror heller ikke, at pilotprojektet samt Sundhedsreformen vil have en stor indflydelse på medicinområdet. Det er egentlig også okay, da vi kører meget tilfredsstillende på medicinområdet her i Sundhedsregion Disko. Jeg er den eneste farmakonom i Diskoområdet, og de mindre sundhedscentre styrer deres medicin tilfredsstillende.
- Det er ikke for at lyde pessimistisk, men jeg synes, at det bedste vil være, hvis det kører, som det gør nu.

Laura Danielsen
asaasoq
rengøringsdame

- Nutarsaalluni immikkoortortanut tallimanut agguarnissaq isumassarsiatsialattut isigaara. Isumaqaqpunga taamaalliluni immikkoortortap iluani illoqarfiit suleqatigiinnerisa pitsanngornissaat anguneqassasoq. Assersuutigalugu Qeqertarsuup Tunuata Peqqinnissaqarfiani sulisunik paarlaasseqatigiinneq eqaannerusumik ingerlanneqarsinnaalisagunarpoq. Soorlu nakorsat, peqqissaasut allallu sulisut, immikkut ilisimasallit, illoqarfinnut allanut ilisimasaminnik atorluaallutik suliaortarsinnaapput.
- Personligt synes jeg, at regionaliseringen er en god idé. For jeg mener, at det kun kan medføre bedre samarbejde byerne i mellem. Jeg forestiller mig, at vi i Sundhedsregion Disko kan udveksle personale i en smidigere grad end før. For eksempel vil det kun blive lettere for læger, sygeplejersker og andet personale med speciale i bestemte ting at rejse rundt i regionen og udføre deres arbejde.

Peter Ole Petersen

portør

Anda Hansen

- Aasiaat napparsimaviata Qeqertasuup tunuani qitiusutut inissisimanissaa tulluarterujussuuvooq. Illoqarfik umiatsianik aqqusaarneqartuarpoq, kiisalu helikopterit timmisartullu akunniffigisarpaat. Aamma napparsimavik angillunilu nutaaliaavoq, isumaqarpungalu qitiusoqarfittut akisussaafik qaqissinnaagaa.
- Suna tamarmili akeqarpoq. Isumaqarpungalu nutaaliorniaraanni siullertut sulisut eqqarsaatigineqartariaqartut. Assersuutigalugumi nutarsaaneq piviusunngorpat Aasiaallu napparsimaviat qitiusunngorpat, sulisut suliassaqarnerulissapput. Taamaammat sulisunik amerlanernik atorfinitsisoqartariaqarpoq. Soorlu portørinik, tamakkumi amigaataareeqaat.

- Aasiaat Sygehus passer vældig godt som regionsygehus, da byen ligger så centralt i Disko-området. Man kan ikke undgå at sejle forbi byen. Fly fra andre byer i Sundhedsregion Disko samt helikoptere fra bygderne mellemlander tit i Aasiaat.
- Samtidig er Aasiaat Sygehus et stort og moderne sygehus, som er tidssvarende, og jeg tror, at huset er klar til at løfte ansvaret som regionsygehus.
- Men alt koster penge. Derfor mener jeg, at hvis der skal fornyelser til, burde man også tænke på personalet. Æn ting er sikkert: Når Sundhedsreformen bliver en realitet, får personalet i Aasiaat mere at lave. Derfor burde der ansættes mere personale eksempelvis portører, da der allerede nu er mangel på portører.

Peqqinnissaqarfiit nutaat De nye sundhedsregioner

Peqqinnissaqarfik Sundhedsregion	Peqqinnissaqarfimmi napparsimavik Regionssygehus	Peqqinnissaqarfii Sundhedscentre	Sygeplejestationit/nunaqarfinni nakorsartarfiit il.il. Sygeplejestationer/bygdekonsultationer m.v.
Kujataa	Qaqortoq	Narsaq, Nanortalik	Alluitsup Paa, Tasiusaq, Narsarmiut, Aappilattoq, Ammassivik, Qassimiut, Saarloq, Eqalugaarsuit, Narsarsuaq, Qassiarsuk, Igaliko
Sermersooq	Nuuk	Paamiut, Tasiilaq, Illoqqortoormiut	Qeqertarsuatsiaat, Kapisillit, Arsuk, Kulusuk, Kuummiut, Sermiligaaq, Tiniteqilaaq, Isortoq
Qeqqa *	Sisimiut	Maniitsoq	Kangerlussuaq, Sarfannguit, Itilleq, Kangaamiut, Atammik, Napasq
Qeqertarsuup tunua / Disko *	Aasiaat	Qasigiannuguit, Qeqertarsuaq	Akunnaaq, Kitsissuarsuit, Attu, Kangaatsiaq, Niaqornaarsuk, Ikerasaarsuk, Iginniarfik, Ikamiut, Kangerluk
Avannaa	Ilulissat	Qaanaaq, Upernavik, Uummanaq	Saqqaq, Qeqertaq, Ilimanaq, Oqaatsut, Ikerasak, Illorsuit, Niaqornat, Nuugaatsiaq, Qaarsut, Saattut, Ukkusissat, Kullorsuaq, Aappilattoq, Kangersuatsiaq, Nuussuaq, Tasiusaq, Upernavik Kujalleq, Nutaarmiut, Naajaat, Innaarsuit, Moriusaq, Savissivik, Siorapaluk, Qeqertat

* Misileraaviusooq / Pilotregion

Anda Hansen

Inuuti Fleischer

Aasianni napparsimaviup ningiua
Ledende regionssygeplejerske på Aasiaat Regionssygehus

- Aasiaat napparsimaviat Qeqertarsuup tunuani napparsimavituaavoq. Illoqarfiit minnerit peqqissaaveqarput. Neriuppunga misiliinerup ingerlanerani, aammalumi allanngiunerup kingorna napparsimavik peqqissaaviillu assigiinnerusumik tunngaveqarlutik eqqarsariaaseqalissasut suleriaaseqalerlutillu. Aasiaat napparsimaviani napparsimasut sullinnissaat pingaarnertut suliaarput, peqqissaavinnilu inuit peqqissuullutik inuunissaat tunngavittut isigineqarpoq. Isumaqarpunga Aasiaat napparsimaviani, peqqissaaviit inuit peqqillutik inuunissaannik siunertaqarnerat ilinniartigisinnagipput, soorlu pitsaaliuineq atulerlugu, aqqtigalugulu. Assigiinnerusumik tunngaveqarluta sulinissarput eqqartortarparput, eqqartortuassallugulu. Tassami maanna qaninnerusumik suleqatigiinnerput aallartereerpoq.
 - Unamminartutulli isigisara tassaavoq aningaasatigut naamattusaarinissaq. Peqqinnissaqarfimmi immikkoortortat tamarmik aalajangersimaqqissaartunik aningaasalerneqarnikuupput, uagullu suliaasaraarput aningaasaliissutit taaku qaangernaveersaarlugit sulinissaq. Suliassamut tunniusimaqigatta unamminartortai aqqusaarlugit sulissaagut.
 - Nutaamik ingerlaaseqalernitta kingunerissavaattaq assigiissaarinnissaq. Napparsimavik peqqissaaviillu tamarmik immikkut ingerlaaseqarput kultureqarlutillu. Assigiinngisutsigut ataqqillugit assigiissarineq ingerlanneqassaaq. Siunissaq eqqarsaatigalugu napparsimavimmi peqqissaavinnilu tunngavittut eqqarsariaaseq kulturilu assigiilersusaassapput. Tamanna unamminalaarsinnaavoq.
 - Aamma sulisoqarnikkut assigiissarineq ingerlanneqassaaq, sumiiffinni tamani sulisutigut inissisimaneq nalilersoqqinneqassalluni. Tassanilu soraarsitsisariaqarneq ernummatigisinnaavara.
- Aasiaat Sygehus er det eneste sygehus i Sundhedsregion Disko, mens de andre byer har sundhedscentre. Jeg håber, at vi – sygehus og sundhedscentre – under pilotperioden og efter reformen kan begynde at have mere ens koncepter. På Aasiaat Sygehus fokuserer vi på at behandle de syge, og på sundhedscentrene fokuserer de mere på at holde folk sunde. Jeg tror, at vi her i Aasiaat kan lære meget af den tankegang at holde folk sunde, for eksempel via forebyggelse. Vi er allerede begyndt at snakke om at få mere ens koncepter, og vi skal fremover også mødes tit, da vi jo allerede nu er blevet tætte samarbejdspartnere.
 - Det, der kan bekymre mig, er at få økonomien til at hænge sammen. Hver sundhedsregion har et stramt budget, og vi skal selvfølgelig holde os inden for budgettet, og det bliver en kamp. Men da vi er meget opsatte på projektet, er det bare om at kæmpe.
 - Samtidig skal vi til at tilpasse os. Sygehuset samt sundhedscentrene i andre byer og bygger kører meget forskelligt og har hver deres kultur. Vi skal tilpasse os i respekt for hinandens forskelligheder. I fremtiden skal kulturen og tankegangen på regionssygehuset og sundhedscentrene gerne være ens. Der skal også være en tilpasning inden for personalet, hvor vi på ny skal vurdere, hvor meget personale vi har brug for på hvert sted. Og jeg er bange for, at dette kan koste stillinger.

Peqqissaanikkut nutarterineq

– qanga, ullumi siunissamilu

Sundhedsreformen

– fortid, nutid og fremtid

2004

Peqqinnissanut Pisorta qarfiup peqqinnissa qarfiup nutaamik aaqqissuunneqarnissaanut siunner-suusiornissaq siunertaralugu anner-tuumik paasiniaaneq aallartippaa.

2003

Inatsisartut 2003-mi ukiakkut ataatsimiin-neranni peqqinnissa qarfiup nakorsa qar-finnut agguataarsimanera nunap ilusaanut sulisussa qarniarnikkullu ajornartorsiutinut sanilliullugu tulluartaunersoq Naalakker-suisunut apeqqu tigine qarpoq.

2007

"Peqqinnissa qarfiup ilusaata nutarteriffigi-neqarnissaanut siun-nersuut pillugu nas-suiaat" Inatsisartut 2007-imi upernaakku ataatsimiinneranni saqqummiunne qar-poq kingornatigullu oqallisigine qarluni.

2008

2008-mi upernaakku ataatsimiinnermi nassuiaa-tip allangortiternera Inatsi-sartunut paasisutissiissu-titut agguaanne qarpoq.

2003

2003

På Landstingets Efterårssamling 2003 fremsættes et spørgsmål til Landsstyret om, hvorvidt sundhedsvæsenets distrikts-inddeling er passende i forhold til landets geografi og rekrutteringsvanskelighederne.

2004

Direktoratet for Sundhed igangsætter et større udredningsarbejde med henblik på at komme med forslag til en ny struktur i sundhedsvæsenet.

2007

"Redegørelse ved-rørende forslag til reform af sundheds-væsenets struktur" fremlægges ved Landstingets Forårs-samling 2007 og debatteres efter-følgende.

2008

Ved Landstingets Forårs-samling 2008 omdeles en revideret udgave af rede-gørelsen til Landstingets orientering.

2009

Immikkoortua siulleq: Piffissaq misileraaffissaq pilersinneqarpoq Peqqinnissaqarfik aqutseqatigiinnik suleqatigiissitanillu arlalinnik pilersitsivoq peqqinnissaqarfiup nutarterneqarneranik suliaqartussanik. Nunap ilaani misileraaffissat marluk toqqarneqarput, Qeqqata Peqqinnissaqarfia (Sisimiut Maniitsorlu) aammalu Qeqertarsuup Tunuata Peqqinnissaqarfia (Aasiaat-Kangaatsiaq, Qeqertarsuaq Qasigiannguillu).

Immikkoortuata aappaa: Piffissap misileraaviusup nassuiarneqarnera

Regionit misileraaviusussat qanoq aqqissuussaannissaannut missingersuut suliarineqarpoq.

Naalakkersuisut nunap peqqinnissaqarfinnut agguataarsimanera pillugu nalunaarutip saneqqunneqarsinnaanera akueraat, taamaalillunilu misileraavissat marluk pilersinneqarlutillu 1. januaq 2010 aallartissinnaalerput.

2010

Immikkoortuisa pingajuat:

Piffissap misileraaffiusup misissorneqarnera ilusilersorneqarneralu 1. januaq Immikkoortut marluk misileraaviusussat aallartipput. Misileraaneq misissorneqassaaq nalilersorneqartuassallunilu.

2010-mi ukiakkut

Inatsisartut ataatsimiinnerat

Peqqinnissaqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanageralu pillugu Inatsisartut peqqusuutaata allannguutissaa saqqummiunneqassaaq.

2011

Immikkoortuisa sisamaat: Atulersitsineq peqqinnissaqarfiullu nutartigaanerata naleqqussarneqarnera

Peqqinnissaqarfiup ilusaa nutaaq atulerpoq pisortatigoortumillu nunamut tamarmut atuuttunngorluni.

Naliliineq, naleqqussaaneq atulersitsinerlu (januar – december 2011).

2009

2010

2011

2009

Første fase: Etablering af pilotperioden

Sundhedsledelsen nedsætter en styregruppe og en række arbejdsgrupper, som skal arbejde med reformen af sundhedsvæsenet. Der udpeges to pilotregioner, Sundhedsregion Qeqqa (Sisimiut og Maniitsoq) og Sundhedsregion Disko (Aasiaat-Kangaatsiaq, Qeqertarsuaq og Qasigiannguit).

Anden fase: Beskrivelse af pilotperioden

Der udarbejdes et udkast til organisationsbeskrivelse af pilotregionerne.

Naalakkersuisut godkender en dispensation fra bekendtgørelsen om landets inddeling i sundhedsdistrikter, således at de to pilotregioner kan oprettes og træde i kraft den 1. januar 2010.

2010

Tredje fase:

Analyse og design af pilotperioden 1. januar

De to pilotregioner træder i kraft. Pilottesten analyseres og evalueres løbende.

Efterårssamlingen 2010

Der fremsættes ændringsforslag til Landstingsforordningen om sundhedsvæsenets styrelse og organisation.

2011

Fjerde fase: Implementering og tilretning af Sundhedsreformen Sundhedsvæsenets nye struktur træder i kraft og bliver officielt gældende for hele landet.

Evaluering, tilpasning og implementering fra januar til december 2011.

Arada Hansen

Puillasoq normu una tassaavooq Peqqinnissaqarnermik nutarterineq sammillugu immikkut naqinneqartartussatut pilersaarutit siullersaat. Aqqissuisoqarfiup peqqinnissaqarnermik nutarterineq pitsaanerusumik ilisimatitsissutigisinnajumallugu ilissi ikiuunnissarsi pisariaqartippaa, taamaattumik immersugassaaq apeqqutinik imalik ilanngusimavarput qinnuigalusilu apeqqutit akiortoriarlugit immersugaq uagutsinnut uterteqqullugu.

Paaserusupparputtaa paasisitsiniaanerput aammalu apeqqutit akerussinnaasasi amigaateqarsorinerissi aammalu nutarterinermut tunngatillugu sunik qilanaaruteqarlusiluunniit isumatuluuteqarnerusutisusarussagaluqaarput. Ilanngussat tamarmik uunga nassiunneqassapput:

nutarsaaneq@nanoq.gl

imaluunniit uunga

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik, Box 1160, 3900 Nuuk

Aqqissuisoqarfiup ilanngutassatut nassiunneqartut Puillasup saqqumersittarnissaani www.peqqik.gl -imi imaluunniit Peqqik Intranet-imi ilaatinneqassanersut nammineq aalajangersinnaarusuppaa illit tamatumunnga akerliunngikkuit. Atit ilanngullugu saqqummiukkusingikukku nassiutanni tamanna allassavat.

Dette nummer af Puillasoq er det første af flere planlagte temanumre om Sundhedsreformen. Redaktionen har brug for din hjælp til at forbedre kommunikationen om Sundhedsreformen, og derfor har vi indlagt et spørgeskema, som vi vil bede dig svare på og indsende.

Vi har også brug for at vide, hvilken information du savner, og hvilke spørgsmål, du ønsker svar på, ligesom vi meget gerne vil høre om dine forventninger og bekymringer i forhold til reformen. Alle indlæg om reformen sendes til:

nutarsaaneq@nanoq.gl

eller til:

Departementet for Sundhed, Box 1160, 3900 Nuuk

Redaktionen forbeholder sig ret til at bringe indsendte indlæg i kommende numre af Puillasoq, på www.peqqik.gl eller Peqqik Intranet, med mindre du frabeder dig dette. Hvis du ønsker at være anonym, skal du skrive det i indlægget.

Peqqik.gl-imi peqqinnissamik nutarterineq

Peqqinnissamik nutarterineq pillugu paasisitsiniaaneq tamarmi piffissap ingerlanerani Peqqik.gl aamma Peqqik Intranet-imut katersorneqassasoq. Peqqik-mi ilaatigut atuarsinnaavat nutarterinerup tunuli-aqutaa, misileraanerit aamma tamakkua sulisunut innuttaasunullu sunniutigiumaagaat.

Sundhedsreformen på Peqqik.gl

Al information om Sundhedsreformen skal med tiden samles på Peqqik.gl og Peqqik Intranet. På Peqqik vil du blandt andet kunne læse om baggrunden for reformen, pilotprojekterne og konsekvenser for de ansatte og borgerne.